

v evropské politice (19. 12. - 25. 12. 2016)

Událost týdne:

19. prosince došlo k útoku na vánoční trh v berlínském Breitscheidplatz v západní části města, když kolem 20. hodiny vjel nákladní vůz do davu lidí na trhu. Útok, ke kterému se následující den přihlásil Islámský stát (IS), si vyžádal nejméně 12 obětí a 48 zraněných. Mezi oběťmi je i jedna Češka. Nákladní vůz patřil polské spediční firmě. Útočník vůz ukradl i s polským řidičem, kterého pravděpodobně po spáchání atentátu zastřelil. Německá policie krátce po útoku dopadla podezřelého Pákistáncem, pro nedostatek důkazů ho však propustila. Následně zahájila pátrání po Tunisovi Anisovi Amrim, jenž přišel v roce 2011 během tuniských protivládních nepokojů do Itálie, kde se měl radikalizovat ve vězení během odpykávání si čtyřletého trestu odnětí svobody za žhářství. Amri se později přemístil do Německa, kde neúspěšně žádal o azyl. Islamistická agentura Amak zveřejnila několik dní po útoku video, na němž Amri přísahal věrnost IS a vyzval k dalším atentátům v Evropě. Tunisian byl koncem týdne odhalen a zastřelen italskou policií poblíž Milána. V Tunisku byly následně zadrženy tři osoby pro napojení na Amriho. Podle německé kancléřky Angely Merkelové Německo přistoupí k opatřením směřujícím k posílení bezpečnosti, mimo jiné k rychlejšímu navrácení neúspěšných žadatelů o azyl zpět do Tuniska.

19. prosince střílel turecký policista mimo službu ruského velvyslance Andreje Karlova do zad během jeho projevu v galerii moderního umění v Ankaře. Karlov zraněním podlehl. Střelec, který byl následně tureckou policií zastřelen, měl po útoku odkázat na to, že je jeho čin pomstou za ruské bombardování severosyrského města Aleppo. Rusko i Turecko odsoudily útok jako teroristický čin, Rusko vyslalo do Turecka vlastní vyšetřovací tým. Dva dny po atentátu se podle egyptského tisku k útoku přihlásila syrská islamistická teroristická organizace Armáda dobytí, jejímž nejznámějším členem je Fronta dobytí Sýrie. Podle agentury AFP Turecko tvrdí, že za útokem stojí hnutí duchovního Fethullaha Gülena.

19. prosince podala polská opozice trestní oznámení na předsedu Sejmu, dolní komory polského parlamentu, maršálka Marka Kuchcińského, který podle ní porušil zákon, když rozhodl o schvalování rozpočtu mimo jednací sál, který okupovala právě opozice na protest proti plánovaným omezujícím opatřením pro novináře v budově parlamentu. Opozice trvá na Kuchcińského odvolání a na opakování hlasování o rozpočtu. Po jednání se zástupci vládnoucí strany Právo a spravedlnost (PiS) oznámil v týž den polský prezident Andrzej Duda, že se PiS vzdala návrhů na omezení práce novinářů v Sejmu. Během týdne probíhaly ve Varšavě i nadále demonstrace proti PiS. Ta se pokusila o uklidnění situace prohlášením, ve kterém vyjadřuje ochotu k ústupkům, pokud opozice přestane blokovat jednací sál Sejmu. Opoziční poslanci však oznámili záměr okupovat parlament až do dalšího lednového zasedání.

21. prosince informoval první místopředseda Evropské komise (EK) Frans Timmermans, že EK zaslala Polsku nová doporučení týkající se právního státu, neboť doporučení z července nebralo Polsko v úvahu. Polsko má nyní dva měsíce na odpověď. EK považuje za problematické především otázky spojené s fungováním ústavního soudu. V případě nerespektování doporučení by Polsku teoreticky hrozilo až odebrání hlasovacího práva. Například Maďarsko však již upozornilo, že by takový krok vetovalo.

22. prosince prohlásil ruský prezident Vladimir Putin na schůzi vedení ruského ministerstva obrany, že ruská armáda je silnější než jakýkoliv potenciální útočník, současně je však potřeba její schopnosti neustále zlepšovat. Ruská vojska musí být podle něj schopná překonat jakýkoliv systém protiraketové obrany. Podle Putina ruská armáda výrazně napomohla syrskému režimu Bašára Asada k mnohým vítězstvím během konfliktu v Sýrii a je proto nyní důležité využít zvyšujícího se zájmu o ruské zbraně.

25. prosince se krátce po startu ze Soči zřítilo letadlo ruského ministerstva obrany s 92 lidmi na palubě do Černého moře. Mezi pasažéry bylo i 64 členů Alexandrovova armádního souboru písní a tanců, kteří mířili za ruskými vojáky na leteckou základnu Hmímím v Sýrii. Nehodu, jejíž pravděpodobnou příčinou byla podle ruského ministra dopravy Maxima Sokolova chyba pilota či technická závada letounu, nikdo nepřežil. Ruský prezident Vladimir Putin vyhlásil na následující den státní smutek.

Telegraficky

- Dne 23. prosince informoval Zpravodajský web Českého rozhlasu, že ve Středozemním moři utonulo v roce 2016 asi 5 tisíc uprchlíků, což představuje doposud nejtragičtější bilanci, která je přičítána především uzavření tzv. balkánské trasy počátkem roku.

